

Практична робота 4

ТЕМА: «Сертифікація та органи сертифікації органічного виробництва»

Мета роботи: засвоїти порядок проведення сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції, вимоги до органу сертифікації та його функціями; визнання сертифікатів, що засвідчують органічне виробництво та/або обіг органічної продукції згідно із законодавством іншим, ніж законодавство України; вимоги до інспектора з органічного виробництва та/або обігу органічної продукції; загальні вимоги до реєстрів.

Матеріали та обладнання: підручники, електронні інформаційні ресурси, довідники.

ТЕОРЕТИЧНІ ВІДОМОСТІ

ЗАКОН УКРАЇНИ Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

Цей Закон визначає основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, засади правового регулювання органічного виробництва, обігу органічної продукції та функціонування ринку органічної продукції, правові основи діяльності центральних органів виконавчої влади, суб'єктів ринку органічної продукції та напрями державної політики у зазначених сферах.

Розділ VI

СЕРТИФІКАЦІЯ ТА ОРГАНИ СЕРТИФІКАЦІЇ

Стаття 27. Сертифікація органічного виробництва та/або обігу органічної продукції

1. Органічне виробництво та/або обіг органічної продукції в Україні підлягає сертифікації. Сертифікації не підлягає переміщення, зберігання та реалізація маркованої органічної продукції:

зкладами громадського харчування;

суб'єктами господарювання, які займаються роздрібною торгівлею.

Сертифікація органічного виробництва та/або обігу органічної продукції проводиться з щорічною обов'язковою виїзною перевіркою органом сертифікації з метою встановлення відповідності процесу виробництва продукції та її обігу вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

У разі виявлення органом сертифікації невідповідності органічного виробництва та/або обігу органічної продукції вимогам законодавства у сфері

органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, яка може бути усунута оператором, орган сертифікації встановлює строк, протягом якого оператор зобов'язаний вжити всіх можливих заходів для усунення такої невідповідності.

Оплата послуг з проведення сертифікації органами сертифікації здійснюється на договірних засадах.

Суб'єктами видачі сертифікатів, що засвідчують відповідність процесу виробництва продукції та її обігу вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, є органи сертифікації.

2. Особа, яка має намір перейти на органічне виробництво або здійснювати обіг органічної продукції, може обрати будь-який орган сертифікації та укласти з ним договір на проведення сертифікації. Особа має право укласти договір на проведення сертифікації лише з одним органом сертифікації в межах відповідної галузі органічного виробництва та обігу органічної продукції. У разі сертифікації органічного виробництва за нормами та стандартами, визнаними в іноземних державах або міжнародних організаціях, особа має право додатково укласти договір з органом іноземної сертифікації.

3. Процес сертифікації розпочинається з дати підписання договору на проведення сертифікації між органом сертифікації і особою. У процесі сертифікації за результатами перевірки та визначення відповідності усіх стадій виробництва та обігу органічної продукції вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції органом сертифікації ухвалюється вмотивоване рішення про видачу або відмову у видачі сертифіката. На підставі рішення про видачу сертифіката органом сертифікації видається сертифікат.

Підставами для відмови у видачі сертифіката є:

встановлення за результатами перевірки невідповідності будь-якої стадії виробництва або обігу органічної продукції вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції;

виявлення недостовірності відомостей, поданих на підтвердження відповідності вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

Відмова у видачі сертифіката з підстав, не передбачених цією статтею, забороняється.

Сертифікат видається оператору, якщо встановлено відповідність вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції щодо певної галузі цієї сфери.

4. Строк дії сертифіката становить 15 місяців з дати його видачі. У сертифікаті обов'язково зазначаються:

прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця/ найменування юридичної особи;

код згідно з Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань (для юридичних осіб) або реєстраційний номер облікової картки платника податків (для фізичних осіб);

галузь (галузі) органічного виробництва та/або обігу органічної продукції; визначення статусу продукції (органічна/перехідного періоду) та її асортимент;

дата видачі сертифіката, дата закінчення строку його дії;

інформація про орган сертифікації, що видав сертифікат.

Порядок видачі сертифіката, його дубліката та його форма визначаються Порядком сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції.

5. Орган сертифікації має право зупинити дію або скасувати сертифікат.

Підставами для зупинення дії сертифіката є:

виявлені органом сертифікації порушення оператором законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції;

непроходження щорічної планової або позапланової перевірки потужностей операторів;

незабезпечення оператором вільного доступу до його потужностей, а також ненадання на вимогу органів сертифікації документів, необхідних для перевірки, у тому числі допуску до фінансових документів;

звернення від центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, з інформацією про порушення оператором вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

За умови усунення оператором порушень, що призвели до зупинення дії сертифіката, орган сертифікації приймає рішення про поновлення дії сертифіката.

Підставами для скасування сертифіката є:

неукладення оператором договору на проведення сертифікації з новим органом сертифікації протягом 30 днів з дня розірвання договору на проведення сертифікації між органом сертифікації та оператором, з яким у нього було укладено договір на проведення сертифікації;

неукладення оператором договору на проведення сертифікації з новим органом сертифікації протягом 30 днів з дня виключення органу сертифікації, з яким у нього було укладено договір на проведення сертифікації, з Реєстру органів сертифікації;

неусунення порушень, що призвели до зупинення дії сертифіката протягом строку, встановленого органом сертифікації або центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, який не може бути менше 30 днів;

звернення оператора із заявою про скасування його сертифіката;

непроходження щорічної планової або позапланової перевірки потужностей операторів.

У разі виключення органу сертифікації з Реєстру органів сертифікації скасування виданих ним сертифікатів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики.

6. Особа, яка уклала договір на проведення сертифікації з органом сертифікації, стає оператором та вноситься центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики, до Реєстру операторів протягом 10 днів з дня отримання ним відповідної інформації від органу сертифікації.

Виключення оператора з Реєстру операторів здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики, за поданням органу сертифікації не пізніше наступного робочого дня з дня отримання відповідного подання.

Стаття 28. Вимоги до органу сертифікації та його функції

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики, вносить до Реєстру органів сертифікації підприємство, установу, організацію чи їхній підрозділ, що:

1) має акредитацію відповідно до Закону України "Про акредитацію органів з оцінки відповідності" у сфері органічного виробництва та/або обігу продукції за однією або кількома з таких галузей:

органічне рослинництво (у тому числі насінництво та розсадництво);

органічне тваринництво (у тому числі птахівництво, бджільництво);

заготівля органічних об'єктів рослинного світу;

органічне грибівництво (у тому числі вирощування органічних дріжджів);

органічна аквакультура;

виробництво органічних морських водоростей;

виробництво органічних харчових продуктів (у тому числі органічне виноробство);

виробництво органічних кормів;

2) є юридичною особою, зареєстрованою згідно із законодавством України;

3) не є оператором;

4) має належну матеріально-технічну базу та інші об'єкти інфраструктури, необхідні для виконання функцій із сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції;

5) може підтвердити відповідний рівень компетентності персоналу у сфері сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції (досвід роботи та спеціальні знання у відповідній галузі органічного виробництва);

6) має принаймні одного інспектора з відповідної галузі органічного виробництва та/або обігу органічної продукції, який працює на постійній основі.

Вимоги до матеріально-технічної бази та інших об'єктів інфраструктури, необхідних для виконання функцій із сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції, визначаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики.

2. Підприємство, установа, організація чи їхній підрозділ, що претендує на внесення до Реєстру органів сертифікації, подає центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики, заявку на внесення згідно з формою, встановленою центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики.

До заявки додаються:

копія атестата про акредитацію;

копія свідоцтва про реєстрацію підприємства, установи, організації чи їхнього підрозділу;

копія статуту підприємства, установи, організації чи їхнього підрозділу;

перелік співробітників та документи, що підтверджують рівень компетентності персоналу у сфері сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції.

Виключними підставами для відмови у внесенні до Реєстру органів сертифікації є:

невідповідність підприємства, установи, організації чи їхнього підрозділу вимогам, встановленим цією статтею;

виявлення недостовірних відомостей у поданих документах.

Рішення про внесення чи відмову у внесенні до Реєстру органів сертифікації приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики, протягом 10 днів з дня отримання документів, зазначених у цій статті.

3. Орган сертифікації зобов'язаний подавати щороку до 31 грудня центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики, перелік співробітників та інформацію про підтвердження рівня компетентності персоналу у сфері сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції.

4. Орган сертифікації:

проводить сертифікацію органічного виробництва та/або обігу органічної продукції відповідно до законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції;

протягом п'яти днів з дня видачі сертифіката або прийняття відповідного рішення про зупинення чи скасування сертифікатів письмово інформує центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики, та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості

харчових продуктів, про видачу, зупинення та скасування сертифікатів згідно з цим Законом;

звітує щороку центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики, та центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, про видані ним сертифікати у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики;

виконує інші функції, передбачені цим Законом.

5. Орган сертифікації виключається з Реєстру органів сертифікації на підставі рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики, у разі:

звернення органу сертифікації із заявою про виключення його з Реєстру органів сертифікації за власним бажанням;

повторного порушення протягом одного року порядку сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції, яке мало наслідком неправомірну видачу сертифіката;

тимчасового припинення дії або скасування атестата про акредитацію;

невідповідності органу сертифікації вимогам, встановленим цим Законом.

6. У разі виключення органу сертифікації з Реєстру органів сертифікації він зобов'язаний негайно повідомити про це операторам, з якими він уклав договори на проведення сертифікації. Сертифікати, видані таким органом сертифікації, не втрачають чинності до закінчення строку, зазначеного в сертифікаті, а за оператором зберігається попередній статус виробництва, але не більше ніж на строк дії сертифіката, якщо інше не встановлено законодавством у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

7. Рішення органу сертифікації може бути оскаржене у порядку апеляції до органу сертифікації, а потім - до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів. Порядок розгляду апеляцій на рішення органів сертифікації визначається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики.

Стаття 29. Визнання сертифікатів, що засвідчують органічне виробництво та/або обіг органічної продукції згідно із законодавством іншим, ніж законодавство України

1. Сертифікат, що засвідчує виробництво та/або обіг органічної продукції згідно із законодавством іншим, ніж законодавство України, визнається в Україні з метою імпорту або експорту такої продукції у разі, якщо він виданий органом іноземної сертифікації, внесеним до Переліку органів іноземної сертифікації.

2. Для внесення органу іноземної сертифікації до Переліку органів іноземної сертифікації імпортер або експортер подає центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників

якості харчових продуктів, заяву у довільній формі про внесення органу іноземної сертифікації до Переліку органів іноземної сертифікації із зазначенням таких відомостей:

назва держави місцезнаходження органу іноземної сертифікації;

підтвердження акредитації органу іноземної сертифікації у відповідній галузі органічного виробництва та/або обігу органічного виробництва національним органом акредитації іноземної держави, яка є учасницею міжнародних або регіональних угод про визнання акредитації;

назва органу, що здійснює контроль за органом іноземної сертифікації.

3. Імпорттер або експорттер має право здійснювати експорт/імпорт за принципом мовчазної згоди, якщо протягом 10 робочих днів після подання ним заяви про внесення органу іноземної сертифікації до Переліку органів іноземної сертифікації центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, не прийняв рішення про відмову у внесенні органу іноземної сертифікації до Переліку органів іноземної сертифікації. Виключною підставою для відмови у внесенні органу іноземної сертифікації до Переліку органів іноземної сертифікації є надання недостовірної або неповної інформації, зазначеної у частині другій цієї статті.

4. Ведення Переліку органів іноземної сертифікації здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики.

Стаття 30. Вимоги до інспектора з органічного виробництва та/або обігу органічної продукції

1. Інспектор з органічного виробництва та/або обігу органічної продукції перебуває у трудових відносинах на постійній основі з органом сертифікації, проводить перевірку виробництва та обігу органічної продукції.

2. Інспектором з органічного виробництва та/або обігу органічної продукції може бути фізична особа, яка:

1) має, як мінімум, перший (бакалаврський) рівень аграрної освіти, досвід роботи в аграрній сфері та/або сфері харчової (переробної) промисловості не менше трьох років, а також спеціальні знання у сфері органічного виробництва;

2) має перший (бакалаврський) рівень освіти, досвід роботи в аграрній сфері та/або сфері харчової чи переробної промисловості не менше п'яти років та спеціальні знання у сфері органічного виробництва.

3. Інспектором з органічного виробництва та/або обігу органічної продукції не може бути фізична особа, яка перебуває на державній службі, перебуває у трудових та/або цивільно-правових відносинах з операторами та/або з органами виконавчої влади, що здійснюють державне управління та регулювання у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

4. Спеціальні знання інспектора з органічного виробництва та/або обігу органічної продукції у сфері органічного виробництва підтверджуються у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики.

Стаття 31. Загальні вимоги до реєстрів

1. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики, забезпечує ведення в електронній формі та є держателем Реєстру операторів, Реєстру органів сертифікації та Реєстру органічного насіння і садивного матеріалу (далі - реєстри). Порядок ведення реєстрів затверджується Кабінетом Міністрів України.

2. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики, забезпечує вільний, цілодобовий і безоплатний доступ до відомостей, що містяться у зазначених реєстрах, на своєму офіційному веб-сайті. Відомості, що містяться у таких реєстрах:

мають статус офіційної інформації центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики;

не потребують будь-якого додаткового підтвердження центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики;

можуть використовуватися будь-якими особами, органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

ХІД РОБОТИ

Завдання:

1. Засвоїти порядок проведення сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції.

2. Ознайомитися з вимогами до органу сертифікації та його функціями.

3. Набути знання про визнання сертифікатів, що засвідчують органічне виробництво та/або обіг органічної продукції згідно із законодавством іншим, ніж законодавство України; вимоги до інспектора з органічного виробництва та/або обігу органічної продукції; загальні вимоги до реєстрів.

Література:

1. Закон України Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 36, ст. 275.

2. Формування ринку органічної продукції в Україні: теоретичні та практичні аспекти : монографія / Т. А. кунділовська, Н. М. Зеленянська,

- В. Г. Захарчук [та ін.] ; за заг. ред. Т. А. кунділовської. Одеса : Астропринт, 2019. 128 с.
3. Наукові основи виробництва органічної продукції в Україні: монографія / за ред. д-ра с.-г. наук, проф., акад. НААН Я.М. Гадзала, д-ра с.-г. наук, проф., чл.-кор. НААН В.Ф. Камінського. К.: Аграрна наука, 2016. 592 с.
 4. Буга Н. Ю., Яненко І. Г. Перспективи розвитку органічного виробництва в Україні. Актуальні проблеми економіки. №2 (164), 2015. С. 117-125.
 5. Гадзало Я. М., Камінського В. Ф. Наукові основи виробництва органічної продукції в Україні. Київ: Аграрна наука, 2016. 590 с.
 6. Писаренко В. М., Писаренко П. В., Пономаренко С. В., Шаповал В. Ф. Органічне землеробство для приватного сектора. Полтава, 2017. 140 с.
 7. Гамаюнова В. В. Адаптивні системи землеробства : конспект лекцій, Миколаїв, 2014. 22 с.
 8. Слепцов Ю. В., Федосій І. О. Органічне овочівництво: навчальний посібник. Частина 2. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2017. 298 с.
 9. Ільчук Р. В., Дидів О. Й., Дидів І. В., Дидів А. І. Органічне садівництво та виноградарство: навч. посіб. / за ред. Скосарєвої Н. В. Львів: ПП «Інтерпрінт-М», 2019. 100 с.
 10. Стецишин П. О., Пиндус В. В., Рекуненко В. В. Основи органічного виробництва. Вінниця: Нова книга. 2011. 549 с.
 11. Журнали: Пропозиція, Агроном, Зерно, Цукрові буряки, Карантин і захист рослин, Новини захисту рослин, Вісник аграрної науки, Агрокомпас.